O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGI
BUXORO VILOYATI XALQ TA'LIMI XODIMLARINI QAYTA TAYYORLASH VA ULARNING MALAKASINI OSHIRISH HUDUDIY MARKAZI

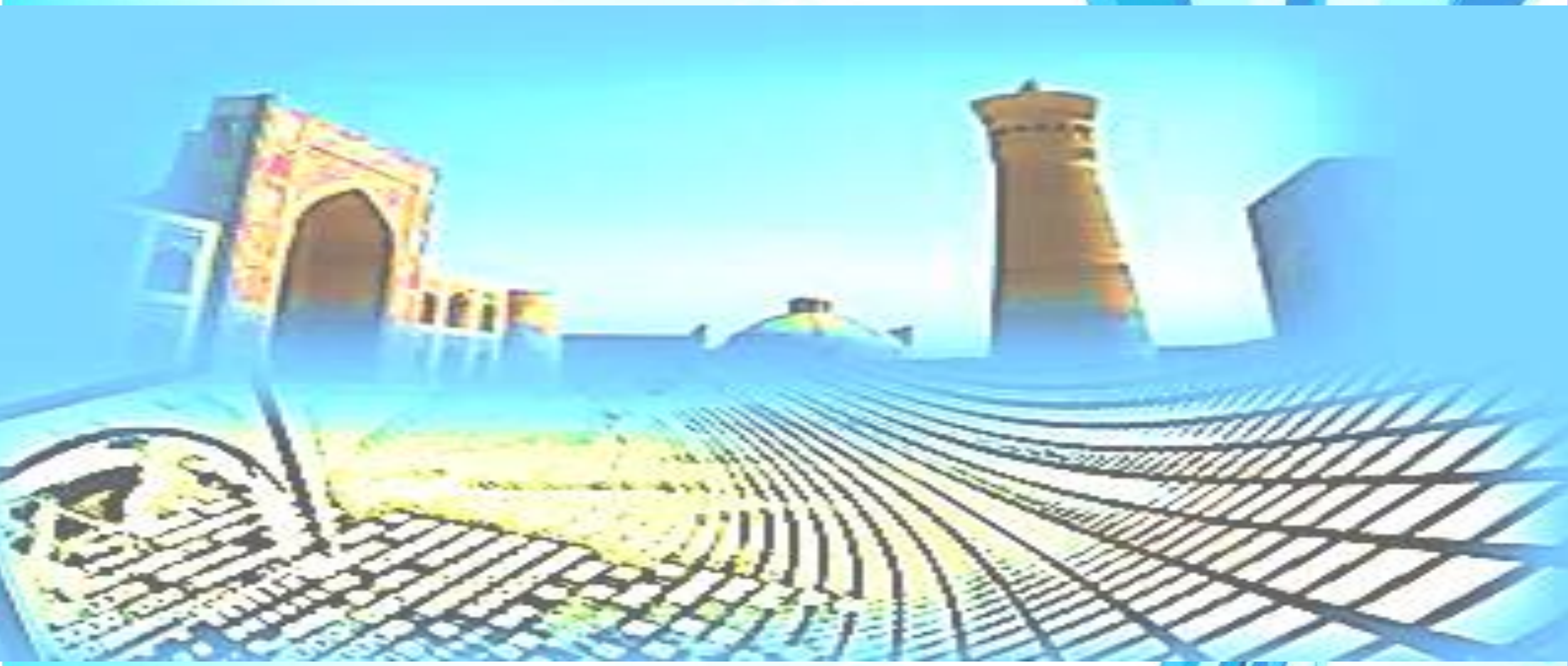

"Kreativ pedagogik va psixologik texnologiyalar-axborot ortib borayotgan zamonaviy global dunyoda intellektual faollikni oshirish omili sifatida"

mavzusidagi xalqaro miqyosidagi onlayn ilmiy-amaliy konferensiya materallari to'plami

Материалы международной научно-методической онлайн конференции на тему «Креативные педагогические и психологические технологии как фактор повышения интеллектуальной активности в растущем глобальном мире»

Materials of the international scientific and methodological online conference on the topic "Creative pedagogical and psychological technologies - information as a factor in increasing intellectual activity in the growing global world."

BUXORO-2022 yil 21-IYUN

Buxoro viloyat xalq ta’limi xodimlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish hududiy markazi

2022 yil 21-iyunda onlayn tarzda “Kreativ pedagogik va psixologik texnologiyalar-axborot ortib borayotgan zamonaviy global dunyoda intellektual faollikni oshirish omili sifatida” mavzusida xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasiga tayyorgarlik ko‘rish va uni yuqori saviyada o‘tkazilish bo‘yicha:

TASHKILIY QO‘MITA HAY’ATI		
1.	**SafarovA.K.**	Buxoro viloyat xalq ta’limi xodimlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish hududiy markazi direktori
2.	**Alkarov E. M.**	Xalq ta’limi vazirligi A. Avloniy nomidagi xalq ta’limi muammolarini o‘rganish va istiqbollarini belgilash ilmiy-tadqiqot instituti bo‘lim boshlig‘i
3.	**Qosimov U.A**	“Pedagogika va psixologiya, ta’lim texnologiyalari “ kafedrasi mudiri, ps.f.n., dotsent, ilmiy-metodik kengash kotibi(mas’ul-moderator)
TAHRIR HAY’ATI		
1.	**Astanov Sh.R.**	O‘quv jarayonini tashkil etish bo‘lim boshlig‘i
2.	**Qosimov U.A**	“Pedagogika va psixologiya, ta’lim texnologiyalari “ kafedrasi mudiri, ps.f.n., dotsent
3.	**Astanov R.V.**	“ Aniq va tabiiy fanlar metodikasi” kafedrasi mudiri.
4.	**Axmedov B.Ya**	“Tillarni o‘qitish metodikasi” kafedrasi mudiri, f.f.n., dotsent
5.	**Yadgarova G.T**	“Maktabgacha, boshlang‘ich va maxsus ta’lim metodikalari” kafedrasi mudiri, ps.f.n
6.	**Xaydarov Y.X.**	“Ijtimoiy iqtisodiy fanlarni o‘qitish metodikasi “kafedrasi mudiri, tarix fanlfri nomzodi, dotsent
7.	**Olimov T.X.**	“Pedagogika va psixologiya, ta’lim texnologiyalari “ kafedrasi, dotsenti(Ph.D.)
8.	**Gadoeva M.M.**	“Pedagogika va psixologiya, ta’lim texnologiyalari “ kafedrasi, katta o’qituvchisi
9.	**Baqoeva M.I.**	“Pedagogika va psixologiya, ta’lim texnologiyalari “ kafedrasi, katta o’qituvchisi
10.	**Kozimova D**	“Pedagogika va psixologiya, ta’lim texnologiyalari “ kafedrasi, o’qituvchisi

Muharrir(mas’ul, moderator): U.A.Qosimov – “Pedagogika va psixologiya, ta’lim texnologiyalari “ kafedrasi mudiri, ps.f.n.

Matnlarda foydalanilgan misol, ko‘chirma va ma’lumotlar aniqligi uchun mualliflar javobgardirlar.

M.NAVRO'ZOVA

“Tillarni o'qitish metodikasi” kafedrasi o'qituvchisi

HUSNIXAT DARSLARIDA TA'LIMIY O'YINLARDAN SAMARALI FOYDALANISH

Annotatsiya: Ta'limda yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llash bugungi kunda ustoz va murabbiylarimiz oldiga mas'uliyatli vazifalarni qo'ymoqda. Maktabda o'qitilayotgan barcha fanlar qatorida boshlanich sinflarda yozuv va husnixat darslarida ham yangi pedagogik texnologiyalardan foydalanish o'zining samarasini berishi tabiiy

Аннотация: Применение новых педагогических технологий в образовании сегодня ставит ответственные задачи перед нашими учителями и тренерами. Среди всех предметов, преподаваемых в школе, естественно сказывается использование новых педагогических технологий на уроках письма и каллиграфии в начальных классах

Annotation: The use of new pedagogical technologies in education today places responsible tasks before our teachers and coaches. Among all the subjects taught at school, the use of new pedagogical technologies in writing and calligraphy classes in elementary grades naturally has its effect.

Husnixat darslari birinchi sinf da savod o'rgatish davri tugagandan so'ng 4-chorakdan boshlab alohida olib boriladi. Ammo dastlabki husnixat malakalari o'quvchilar maktabga qadam qo'ygandan boshlab amalga oshiriladi.
Birinchi sinf da yozuv darslari husnixat malakasini o'stirish orqali olib boriladi.

Chiroyli va toza yozilgan xat yozayotgan shaxsning madaniyatini va uni o'qiydigan kishiga nisbatan hurmatini ham belgilaydi.
Hozirgi kunda fan-texnika taraqqiyotining o'sishi orqali kundalik hayotimizda turli-tuman (qoozlardan) hujjatlardan keng foydalanamiz, har xil konspektlar, ish qoozlari, hisobotlar keng o'rin olmoqda. Bularning xammasi faqat chiroyli va aniq va yozish bilan birga, tezlikni ham talab etadi.

Umumiy ta'lim va hunar maktabini islox qilishning asosiy yo'nalishlarida ko'rsatilganidek yozuv darslarida harflarni aniq, toza va chiroyli yozishni mukammal o'rgatish talab etiladi.

Ammo kichik muddat ichida o'quvchilarda chiroyli, tez va toza yozish malakalarini o'stirish mumkin emas, buning uchun bir necha yil talab etiladi.

Chiroyli yozuvga o'rgatish uchun bolalarning maktabga qadam qo'ygan kunlaridan boshlab quyidagi vazifalarni bajarishlari talab etiladi:

1. Yozuv vaqtida partada to'ri o'tirish
2. Avtoruchkadan to'ri foydalanish
3. Daftardan to'ri foydalanish
4. Yozma va bosma harflarning shakli bilan tanishtirish.
5. Yozma shakldagi harflar yordamida bo'in, so'z va gap tuzishga o'rgatish.

Yuqorida ko'rsatib o'tilgan malakalar shakllangandan so'ng husnixat darslariga ular mustahkamlanadi.

Ta’limda yangi pedagogik texnologiyalarni qo’llash bugungi kunda ustoz va murabbiylarimiz oldiga mas’uliyatli vazifalarni qo’ymoqda. Maktabda o’qitilayotgan barcha fanlar qatorida boshlanich sinflarda yozuv va husnixat darslarida ham yangi pedagogik texnologiyalardan foydalanish o’zining samarasini berishi tabiiy.

Xususan, husnixat darslarida ta’limiy o’yinlarni qo’llash o’quvchilarning grafik malakalarini mustahkamlash bilan birga, husnixatga bo’lgan qiziqishlarini o’stiradi. Ta’limiy o’yinlar sinfdagi bolalarning erkin harakat qilishlarini, faolliklarini, masalaga zukkolik bilan yondashishlarini, shu bilan birga, ularning bir-birlari bilan ahil va inoqlikda harakat qilishlarini ta’minlaydi.

Boshlanich ta’limda husnixat darslarini o’ziga xos yangicha qurilish bilan tashkil qilish to’risidagi uslubiy tavsiyalarning kamligi murabbiylarimizni bir oz ranjitadi. CHunki darsda o’quvchilar bilan bir xil qolipda ishlash, ularni doimiy qo’llaniladigan namunaga qarab yozdirish yoki ko’chirtirish, nusxa ko’chirish usulidan foydalanish faqat o’quvchini emas, balki o’qituvchilarimizni ham zeriktiradi.

Yozuv va husnixat darslari uchun ta’limiy o’yinlarni izlab topish o’qituvchidan kasbiy mahoratni talab qiladi. Ta’limiy o’yinlarni dars jarayonida tajribadan o’tkazish mobaynida uning bir qator afzalliklarini bilish mumkin. Ўyinlar xilma-xil bo’lib, ularni o’quvchilarning yosh xususiyati hamda yozuv ko’nikmalarini egallash darajasiga ko’ra o’tkazish muhimdir.

Husnixat darslarida yozuv materialini qo’llashga doir o’yinlarni quyidagicha guruhlash mumkin:

1. Unsurlar asosidagi o’yinlar.
2. Harflar asosidagi o’yinlar.
3. Bo’inlar asosidagi o’yinlar.
4. So’zlar asosidagi o’yinlar.

Unsurlar va harflar asosidagi o’yinlarni, asosan, savod o’rgatish davrida o’tkazish maqsadga muvofiqdir. 1-sinfda o’quvchilar kamida 6-8 ta harfni yozishni

o’rganib bo’lganlaridan so’ng o’yin mashulotlarini tashkil qilish yaxshi samara beradi. Bo’inlar asosidagi o’yinlar esa 12-14 ta harfni o’rganib bo’lganlaridan so’ng tavsiya etiladi. So’zlar asosidagi o’yinlarni “Alifbe” kitobini tugatganlaridan keyin o’tkazish mumkin. Chunki o’yinlarni o’tkazish davomida o’quvchilarning savodxonlik hamda imkoniyat darajasini hisobga olish nihoyatda muhimdir.

Husnixat darslarida ta’limiy o’yinlarni o’tkazish uchun asosiy maydon sinf xattaxtasidir. Albatta, har bir o’yin materiali o’quvchining yozuv daftariga qayd etib boriladi. O’yin o’tkazish joyida o’qituvchi yoki biror o’quvchi tomonidan yozuv materialini faqat og’zaki aytib turish bilan chegaralanmay, bir nechta didaktik vositalardan: rasmlardan, o’yinchoqlardan, tarqatmali materiallardan foydalanish mumkin.

Ta’limiy o’yinlar o’zining tarbiyaviy ta’sir kuchiga ega ekanligi bilan ham ahamiyatlidir. Ўyin mashulotlari davomida o’quvchilar bir-birlari bilan jipslashadilar, do’stlashadilar, bir-birlariga yordamlashadilar. Shu bilan birga, o’quvchilarda ishchanlik, zukkolik, hozirjavoblik kayfiyati hukm suradi.

Husnixat darslari bolalarning chiroyli yozuvini ta’minlabgina qolmay, ularda imloviy malakalarning shakllanishida ham muhim bosqich hisoblanadi.

O’quvchilarda “Alifbe” davridan boshlab o’zlari yozayotgan matnlarini 3 xil yo’l bilan tahlil qila olish imkoniyatini shakllantirib borish lozim. Ya’ni o’quvchidan matndagi so’zlarning tarkibini: nechta harfdan va nechta bo’indan tuzilganligini bilishlari, so’zning ma’noviy tomonini bilishlari va so’zning grafik tasvirini to’ri ifodalay olishlari talab qilinadi. Bu talablar esa husnixat darslarining ona tili darslari bilan uzviy boliq ekanligini e’tirof etadi.

r.	MUNDARIJA	
1.	**A.K.SAFAROV** Buxoro viloyati XTXQTMOHM direktori **KIRISH** **AXBOROT ORTIB BORAYOTGAN ZAMONAVIY GLOBAL DUNYODA INTELLEKTUAL FAOLLIKNI OSHIRISH DAVR TALABI**	3
2.	**GAFFAROV AZIZ** Xalq ta’limi vazirligi A. Avloniy nomidagi xalq ta’limi muammolarini o‘rganish va istiqbollarini belgilash ilmiy tadqiqot instituti bo‘lim boshlig‘i **INTELLEKTUAL FAOLLIKNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK TEXNOLOGIYALARNING O’RNI**	6
3.	**ALKAROV E. M.** Xalq ta’limi vazirligi A. Avloniy nomidagi xalq ta’limi muammolarini o‘rganish va istiqbollarini belgilash ilmiy-tadqiqot instituti bo‘lim boshlig‘i **UZLUKSIZ KASBIY RIVOJLANTIRISH TALABLARIDAN KELIB CHIQIB BOSHLANG‘ICH TA’LIM O‘QITUVCHILARI KASBIY KOMPETENTLIKNI SAMARALI DIAGNOSTIKA QILISH ORQALI ULARNING EHTIYOJLARINI ANIQLASH MEXANIZMLARI**	9
	UBAYDULLA AXROROVICH QOSIMOV Buxoro viloyati xalq ta'limi xodimlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish hududiy markazi(XTXQTMOHM) «Pedagogika va psixologiya, ta'lim texnologiyalari» kafedrasining mudiri, psixologiya fanlari nomzodi, dotsent **TA'LIMDA AXBOROT QABUL QILISH MODALLIGINING ROLI**	24
	ЧУДАКОВА ВЕРА ПЕТРОВНА доктор PhD по психологическим наукам; старший научный сотрудник: Институт педагогики Национальной академии педагогических наук Украины; Институт психологии имени Г. С. Костюка Национальной академии педагогических наук Украины. Киев, Украина. ORCID: https://orcid.org/0000-0003-3801-6545 **КРЕАТИВНЫЕ ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ «ФОРМИРОВАНИЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ЛИЧНОСТИ» В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЦИФРОВОГО И STEM ОБРАЗОВАНИЯ**	30
4.	**ГРЕВЦЕВА ГУЛЬСИНА ЯКУПОВНА** доктор педагогических наук, профессор кафедры педагогики и этнокультурного образования. Челябинский государственный институт культуры **СОВРЕМЕННЫЕ КРЕАТИВНЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК ФАКТОР ПРЕОДОЛЕНИЯ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ПАССИВНОСТИ УЧАЩИХСЯ**	48
5.	**ПЕРМИНОВА ЛЮДМИЛА АРКАДЬЕВНА** профессор, заведующая кафедрою педагогики, психологии и образовательного менеджмента имени профессора Е.Петухова, Херсонского государственного университета, Украина. Номер телефона (с кодом) +380997372033 E-mail perminova@i.ua **СПОСОБЫ ВЛИЯНИЯ НА РАЗВИТИЕ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ИНТЕЛЛЕКТА СТУДЕНТОВ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПРОФЕССИИ**	55
6.	**БАЛХОВА СВЕТЛАНА ЯКУБОВНА** доктор филологических наук, профессор кафедры «Лингвистика» Филиала Московского государственного университета имени М. В. Ломоносова в г. Душанбе, Таджикистан **АКБАРОВА ВИОЛЕТТА АМИНОВА** старший преподаватель кафедры «Лингвистика» Филиала Московского государственного университета имени М. В. Ломоносова в г. Душанбе, Таджикистан **ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЙ ПОДХОД В ПРЕПОДАВАНИИ АНГЛИЙСКОГО И РУССКОГО ЯЗЫКОВ СТУДЕНТАМ ЯЗЫКОВОГО**	60

146	**U.A.QOSIMOV** Buxoro viloyati XTXQTMOHM "Pedagogika va psixologiya, ta'lim texnologiyalari kafedrasi" mudiri ps.f.n., dotsent **TA'LIM VA TARBIYADA MASHQLARNI O'TKAZISHGA IINNOVATIV YONDASHUV**	631
147	**OSTANOV SHUXRAT SHARIFOVICH** Buxoro davlat universiteti Psixologiya kafedrasi dotsenti **TALABA-YOSHLAR KREATIVLIGINING EMPIRIK ASOSLARI**	634
148	**КОСИМОВ У.А** Заведующий кафедры «Педагогика и психология, образовательные технологии" к. пс.н., доцент **ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА(4 - 6 лет).**	639
149	**M.NAVRO'ZOVA** "Tillarni o'qitish metodikasi" kafedrasi o'qituvchisi **HUSNIXAT DARSLARIDA TA'LIMIY O'YINLARDAN SAMARALI FOYDALANISH**	643
150	**D.KOZIMOVA** BVXTXQTMOHM "Pedagogika va psixologiya, ta'lim texnologiyalari" kafedrasi o'qituvchisi **GLOBALLASHUV SHAROITIDA TARBIYASI KIYIN O'SMIRLARNING KONATIV XUSUSIYATLARNI KORREKSIYA QILISHDAGI BA'ZI PSIXOLOGIK MASALALAR**	646
151	**RUSTAMOV SHAVKAT SHUXRATOVICH** psixologiya kafedrasi o'qituvchisi **TESHAEV O'LMAS ISOMIDDINOVICH** psixologiya ta'lim yo'nalishi talabasi Buxoro davlat universiteti, Buxoro, O'zbekiston **MAKTABDA FAOLIYAT KO'RSATAYOTGAN AMALIYOTCHI PSIXOLOGLARNING KASBIY KOMPETENTLIGINI O'RGANISHNING PSIXOLOGIK MEZONLARI**	649
152	**Д.КОЗИМОВА** БВХТХҚТМОҲМ "Педагогика ва психология, таълим технологиялари" кафедраси ўқитувчиси **MAKTABGACHA YOSH DAVRI BOLALARDA FIKRLASH QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISHNING SAMARALI YO'LLARI**	653
153	**DAVLATOV JAVLON NURMUHAMMAD O'G'LI** Namangan davlat universiteti tarix yo'nalishi 1-kurs magistranti **O'ZBEKISTON VA ARAB MAMLAKATLARI MUNOSABATLARINING IQTISODIY NATIJALARI**	656